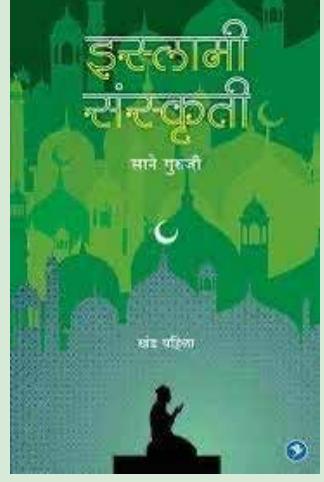




खा तो एकची धर्म जगाला संस्कृति मध्ये आहे. पांडुरंग सदाशिव साने हा माणूस जन्माने ब्राह्मण १८९९ ला जन्म अणिभारताने पहिला प्रजासत्ताक साजारा केलेल्या वर्षी गुरुजी जगातून गेले. आज आम्ही डॉ. सिराज आरजू यांच्या घरी अनामिक नदीम सर, अमोल व सुरटकर सरांच्या सोबतीने रोजा सोडला इफतार याच उत्तर यांनी लिहलेल्या इस्लाम एक

साने गुरुजी आणि इस्लाम



च्या सदरेव बसलो. आज साने गुरुजी यांच्या नजरेतला इस्लाम आम्ही समजून घेऊ. २४ डिसेंबर १९६४ रोजी साने गुरुजीच्या जन्म दिवशी या पुस्तकाचा पहिला खंड प्रकाशित केला. या पुस्तकाची प्रस्तावना विनोबा भावे यांनी लिहली आहे, आम्हाला इस्लाम म्हणजे काहीतरी परका धर्म वाटत मात्र जेव्हा साने गुरुजी सारख्या माणसाने इस्लाम बदल आदर्श तर्वे अनुमोदीत केलीत तेव्हा आम्ही देखील आमच्या म नातले गैरसमज दूर केले पाहिजेत नाही का? साने गुरुजी यांना अत्यत भावले होते. त्या प्रचंद आदर व्यक्त करताना म्हणतात की

या जगात महान विभूति म्हणून त्यांचा जन्म आहे, असे पुरुष जगाच्या गाड्याला प्रचंद चालाना देतात २३ वर्षांपर्यंत ज्यांच्यावर कुरण अवलंगी झाले जे अल्हाचे सवात प्रिय नवी होते प्यारे रस्सूल यांच्या बदल साने गुरुजी यांना प्रचंद असलेला आदर पुस्तकात आहे. १९३१ साली साने गुरुजी यांनी धुळे येथेल तुरुंगात सदरील पुस्तक किंविल याचा अर्थ त्यांनी इकड्ये देखील येथेल येथे देखील आपल्या रद्दा थोडीच मारला आहे त्यांनी इस्लामचा अभ्यास तुरुंगात जापायापूर्वी झालेला असावा. ऐक्य भावेन्ये प्रतीक म्हणून मोहम्मद घेऊन यांने गुरुजी यांना अत्यत भावले होते. त्या काळात साने गुरुजी इस्लाम ला समजून आदर्श धर्म आहे.

स्त्रियांचा आदर करायलाच हवा

जगांतिक महिला दिन म्हणजे स्त्रीला गौरवण्याचा दिवस. नुकत्याच पार पडलेल्या स्त्रीला दिनानिमित्त आपल्या कर्तृत्वाने यशस्वी उरुंग शिरे गाठणाऱ्या, प्रतिकूल परिस्थितीवर मात करून विधि क्षेत्रात आपले कर्तृत्व सिद्ध करण्याचा आणि पुरुषांच्या खांद्याला खांदा लावून निरनिराळ्या क्षेत्रात उच्च पदे भूषणाऱ्या महिलांचा यथार्थ सन्मान करण्यात आला. आजवी स्त्री कोणत्याही क्षेत्रात पुरुषांच्या तिळमात्र मागे नाही हे सत्य मान्य करावेच लागेल. हिंदू धर्मशास्त्राने स्त्रीचा उल्लेख शक्ती असा केला आहे. कोणत्याही कार्यासाठी शक्ती ही आवश्यक असते. शक्तीविना सजीवता येत नाही. यामुळे केलं समाजात आपले कर्तृत्व सिद्ध करणारी स्त्री सम्मानास पान नसून कुंदंबातील प्रत्येक झी ही तितकीच सन्मानानी आहे. आज कोणत्याही घरात स्त्रीविना पान हलत नाही. नोकीची व्यवसाय करण्याचा पुरुषांगा सप्ताहात एक ते दोन दिवस सुटी मिळते; मात्र अन्यांनी करण्याच्या किंवा न करण्याच्या खांद्यांनी सुटी कुठे असते? कार्यालयातून किंवीही थकून भागून आली तरी घरी आव्याचक तुंडविंयांसाठी जेवण बनवणे, भांडी घासांपे, घर आवरणे, कपडे धुणे यांसारखी कामे तिला करावीच लागतात. भगवंताने गर्भधारणा अधिकार केवळ स्त्रीला बहाल केला आहे, कारण गर्भाचे सुयोग्य पालन पोषण करणे, मरणप्राप्य प्रसूती वेदना सहन करून एका जीवाला जन्म देणे हे केळ झीवी करू शकते हे त्यालाही ज्ञात आहे. प्रत्येक कर्तृत्वाने पुरुषांच्या मागे स्त्री असते असे म्हटले जाते ते खरेच आहे. कारण पुरुषाला त्याचे कर्तृत्व सिद्ध



करण्याची मोकळीक देणारी, त्याच्या दैनंदिन गरज पुरुषांनी, आजारपणात त्याच्या काळजी घेणारी आणि त्याला कार्यात प्रोत्साहन देणारी खीच असते, पणी यांनी पत्ती असो, आई असो वा बहीन असो. तिच्याविना त्याचे कर्तृत्व अधुरे आहे. हे झाले यशस्वी पुरुषांबदल. त्याचाले घरातही हीच स्थिती असते. झी जरी कमावती नसली तरी घरातील सासू सासरे यांची काळजी घेणे, त्यांचे पथ्याणी, आहावा विहार सांभाळणे, मलांचा अभ्यास घेणे, आहारातील त्यांच्या आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे, आजारपणात त्यांना तल्हाताच्या फोडाप्रमाणे जपणे, त्यांचे लाड पुरवणे. घरातील दैनंदिन कामे वेळेत उरकणे, घरात काय हवे नको ते पाहणे, पातिकडून मासिक खर्चासाठी मिळाण्या पैशांतून घर खाचिंगे गणित जुळवणे अशी किंतीतरी कामे तिला न थकता न दमता प्रतिदिन करावी जपणे, त्यांची आरोग्याची आवडी निवडी जपणे, त्य

